

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Underwood *versus* Nyborg

Per Silvio Falcón (@silviofalcon)

Sense gairebé adonar-nos, la importància de la ficció audiovisual s'ha multiplicat la darrera dècada. La política no ha quedat aïllada d'aquesta tendència: els vídeos de governants i candidats són cada cop de més qualitat i més originals, imitant els de les ficcions o grans campanyes publicitàries americanes. Aquesta hegemonia americana en la producció audiovisual dels nostres temps ve de la mà d'una gran qualitat de moltes sèries que consumim arreu i, evidentment, les ficcions sobre política no són una excepció. Les hereves de *The West Wing* han actualitzat el seu missatge i tacat la seva immaculada concepció de la política. L'exemple més clar és *House of Cards*, una sèrie que, quan la veus, deixa enrere allò de "la realitat supera la ficció". Potser massa exagerada i cínica, és un producte nou amb un enfocament curiós: els Underwood i la seva particular concepció del poder.

En canvi, Europa no és capaç de plantar cara davant la important indústria audiovisual americana. Les ficcions franceses, de la BBC o italianes, malgrat cada cop buscar amb més èmfasi la internacionalització, no arriben als grans èxits de l'HBO o Netflix. Ara bé, en l'àmbit polític ens trobem una sorpresa: *Borgen*, la sèrie sobre política danesa que acumula crítiques positives arreu, amb la impecable Birgitte Nyborg al capdavant.

I amb quina de les dues sèries ens quedem? *House of Cards* o *Borgen*? Underwood o Nyborg?

Frank *versus* Birgitte

Els protagonistes de *House of Cards* i *Borgen* tenen ben poques coses en comú. Les dificultats per portar una vida familiar mentre es dediquen a la política potser és la coincidència més clara, tot i que motivades per diferents qüestions.

En Frank Underwood comença la sèrie com a whip de la majoria demòcrata al Congrés americà. El whip és la figura parlamentària que es dedica a comptar vots i, per tant, a negociar amb els diputats díscols tot treballant per mantenir una línia de partit. El nou president demòcrata li promet durant la campanya el càrrec de Secretari d'Estat nordamericà però, a última hora, li comunica a Underwood que li serà més útil al Congrés, al seu càrrec de whip. A partir d'aquest moment, Underwood prepara la seva venjança sense reserves: tacant-se les mans de sang si cal, per tal d'arribar allà on ell ambiciona. El personatge principal de *House of Cards* té una capacitat especial per llegir les ambicions de tots aquells que estan al seu voltant. Aquesta capacitat, acompanyada de la intel·ligència de la seva dona, dona un tàndem tan exitós com exitós a les altes esferes de Washington. El seu spin doctor, Doug

Stamper, completa la tríada: és l'encarregat de dissenyar estratègies i ocultar les vergonyes del seu cap.

Birgitte Nyborg és la líder del partit Moderat quan comença "Borgen". Es presenta a les eleccions daneses i, contra tot pronòstic i després d'un debat televisiu brillant, accedeix al càrrec de primera ministra de Dinamarca. És una política que fuig exactament d'allò on Underwood és un mestre: de l'intriga, dels fontaners de partit i de l'hipocresia política. Nyborg és bona persona i políticament juga les seves cartes de manera oberta, tot i que de vegades ha prendre decisions difícils que posen a prova la seva perspectiva a l'hora d'analitzar la seva funció.

Parlamentarisme versus Presidencialisme

Borgen és el nom pel que es coneix popularment el palau de Christiansborg, la seu del legislatiu danés. El sistema polític de Dinamarca, profundament parlamentarista, parteix de la suma de majories estables a la cambra legislativa per configurar governs. Tot i això, és força habitual que durant un mateix període legislatiu l'executiu liderat per un mateix primer ministre tingui diferents gabinets.

Per la seva banda, el sistema de partits profundament fragmentat i amb certa al·lèrgia al bipartidisme fa que es puguin construir diferents majories al voltant dels 3 partits de centre principals: els socialistes, els moderats i els liberals. Un total d'entre 7 i 8 partits interactuant per condicionar i modelar la feina legislativa i executiva de les institucions daneses.

Foto: Gràfic dels líders parlamentaris en un moment de la sèrie.

En canvi, House of Cards és l'apologia del personalisme polític. Underwood navega en un oceà bipartidista on manipula tothom i on els partits semblen no existir. I quan existeixen, ho fan per censurar les males pràctiques del protagonista. El sistema polític nordamericà atorga un gran poder al president,

malgrat les cambres poden dificultar (i fins i tot bloquejar) l'acció política d'aquest. Tot i això, les negociacions s'enfoquen a la sèrie des d'un punt de vista personal i de xantatge: t'ofereixo això a canvi d'allò altre (que, a més, t'interessa per sortir re-escollit).

Premsa i *spin doctors*

Kasper Juul i Doug Stamper són dos personatges imprescindibles: porten les relacions institucionals i de comunicació de Nyborg i d'Underwood respectivament. Tot i això, malgrat el cinisme i la gran capacitat d'ambdós, estan lligats inexorablement al tarannà dels seus caps. D'una banda, Kasper Juul acostuma a haver de frenar el seu instint polític davant les reserves ètiques i d'enfocament de la primera ministra. En canvi, Doug Stamper s'acostuma a netejar (de vegades, literalment) els problemes i enrenous que es generen arrel de l'acció política del seu cap; ja sigui amb els seus col·legues del Congrés o a la Casa Blanca.

La relació amb la premsa, imprescindible en les dues ficcions (i a la realitat) sempre dóna maldecaps a polítics i spin doctors. Ara bé, les amistats perilloses de House of Cards acostumen a ser-ho molt més que no pas les de Borgen. I és que és un esport de risc apropiat-se a Frank Underwood.

Sèries de culte: profecies i coincidències

La mítica The West Wing ja va ser profètica. Matt Santos, el president llatí que rellevava el carismàtic Josiah Bartlet tenia una semblança molt gran amb l'actual president americà, Barack Obama. La ficció danesa Borgen, estrenada el 2010 a Danmarks Radio, situa a una dona com a primera ministra de Dinamarca. En aquell moment, cap dona havia estat escollida primera ministra. En canvi, l'octubre de 2011 la líder del partit socialdemòcrata, Helle Thorning-Schmidt és nomenada primera ministra. La ficció marcant el camí a la realitat.

House of Cards, remake americà d'una minisèrie de la BBC, és força més crua, de manera que esperem que no inspirei gaire la realitat política dels nostres temps. Tot i això, no deixa d'influir i de donar idees als protagonistes polítics dels nostres temps. Sense anar més lluny, els integrants de la candidatura "A por ellos Madrid" han fet públic un vídeo que imita (amb la seva banda sonora) l'opening de la sèrie de Kevin Spacey.

Qui guanyaria en un debat entre Underwood i Nyborg? La resposta, pels qui segueixen qualsevol de les dues sèries, és senzilla. L'alter ego d'Underwood a Borgen té nom i cognoms: Michael Laugesen. I si voleu saber qui pot esdevenir la Nyborg de House of Cards, apunteu un nom: Heather Dunbar.